

ป

ญหาและข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์จากงบการเงิน เพื่อการบริหารกิจการของผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดอุบลราชธานี

ศิริรัตน์ เจนศิริศักดิ์¹ ภัทราจิตร แสงสว่าง²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาหรือข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์จากงบการเงินของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในการบริหารกิจการ โดยเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี และเลือกตัวอย่างตามสะดวก จำนวน 100 ราย และสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ประกอบการ 10 ราย โดยใช้แบบสอบถามทั้งแบบมีและไม่มีโครงสร้าง ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่า กิจการของตนมีปัญหาและข้อจำกัดเกี่ยวกับ (1) ข้อมูลทางการเงินผิดพลาด เพราะขาดการวางระบบบัญชีที่ถูกต้องและเหมาะสม ขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อช่วยในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล และขาดบุคลากรที่สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย (2) ความล่าช้าของการแสดงข้อมูลในงบการเงิน เพราะจำนวนบุคลากรทางด้านบัญชีซึ่งไม่เพียงพอกับปริมาณงาน และ (3) ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการอ่านงบการเงิน และบุคลากรที่รับผิดชอบงานทางด้านบัญชีของกิจการขาดความรู้และประสบการณ์อย่างเพียงพอ ทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถนำข้อมูลจากงบการเงินมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของการประกอบธุรกิจกับปัญหาและข้อจำกัดในการใช้งบการเงิน พบว่า ธุรกิจทุกประเภทมีปัญหาในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งเรื่องอุปกรณ์เทคโนโลยี และบุคลากรที่สามารถใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อลดปัญหาและข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์จากสารสนเทศในงบการเงินของผู้ประกอบการให้น้อยลง ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับระบบสารสนเทศทางบัญชี ทั้งในเรื่องการลงทุนในอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย และการพัฒนาหรือสรรหาบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีเหล่านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ปัญหาและข้อจำกัด ผู้ประกอบการ งบการเงิน

¹ สาขาการบัญชี คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี E-mail: sirijaen@gmail.com

² สาขาการบัญชี คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

P

roblems and Limitations on the Use of the Financial Statements for Business Management of SMEs' Entrepreneurs in Ubonratchathani

Sirirut Jaensirisak¹ Pattrajirt Sangsawang²

Abstract

The objective of this research was to study problems and limitations on financial statement usage in the management of small and medium enterprises (SMEs). Questionnaire data are collected from 100 entrepreneurs in Amphoe Muang, Ubon Ratchathani province. In addition, constructed and unconstructed in-depth interviews have been undertaken with 10 of them. The research finds that most of the enterprises have problems and limitations of using financial statements relating to: (1) Financial information inaccuracy caused by the lacks of correct and appropriate accounting system and required modern information technology and related personnel for gathering and analyzing data. (2) The delay in financial reports due to insufficient accounting staffs. (3) Insufficient knowledge for interpreting financial statements for most of the entrepreneurs and also insufficient experiences of the accounting staffs. Therefore, the entrepreneurs are not able to utilize information from the financial statements to the full extent. Testing the relationship between the types of business and the above problems and limitations, we find that every type of business faces information technology problems relating to both equipment and personnel for efficient use of information technology equipment. In order to reduce the problems or limitations on financial statements usage, the entrepreneurs should focus on improving accounting information system with respect to both the investment in modern information technology equipment and the development of personnel for efficient use of information technology equipment.

Keywords: Problems and Limitations, Entrepreneur, Financial Statement

¹ Department of Accounting, Faculty of Management Science, Ubonratchatani University E-mail: sirijaen@gmail.com

² Department of Accounting, Faculty of Management Science, Ubonratchatani University

บทนำ

ในปัจจุบัน วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระบบเศรษฐกิจ กว่าร้อยละ 95 ของธุรกิจเอกชนในประเทศไทยเป็นธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ซึ่งถือว่าเป็นระบบเศรษฐกิจที่ใหญ่และมีความสำคัญ ที่รัฐบาลควรให้การสนับสนุนเพื่อให้มีความสามารถในการแข่งขันได้กับประเทศต่าง ๆ ได้ (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2556) ภาครัฐและเอกชนหลายแห่งได้มีการส่งเสริมการประกอบธุรกิจ SMEs เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการให้พัฒนาศักยภาพ ตลอดจนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันได้อย่างเต็มกำลัง ตัวอย่างการส่งเสริมจากหน่วยงานของภาครัฐ คือ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดอุบลราชธานี และหน่วยงานกระทรวงพาณิชย์ในภูมิภาคในฐานะหน่วยงานผู้นำในการดูแลขับเคลื่อนเศรษฐกิจการค้าของจังหวัด ได้ร่วมมือกับภาคเอกชนในจังหวัดในการกำหนดยุทธศาสตร์การค้าของจังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. 2555-2559 ซึ่งเน้นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าของจังหวัดและของไทยให้ขยายตัวอย่างยั่งยืน และน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ โดยมีกลยุทธ์ที่ต้องการ “มุ่งยกระดับการค้า เชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าเศรษฐกิจ” นำมาสู่การกำหนดเป็นพันธกิจหลายประการ โดยหนึ่งในพันธกิจนั้น คือ เพื่อมุ่งพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของผู้ประกอบการ OTOP เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน และผู้ประกอบการขนาดย่อม เพื่อเสริมสร้างให้ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็กซึ่งเป็นส่วนใหญ่ของจังหวัดเกิดความเข้มแข็งและสามารถเข้าถึงแหล่งทุน มีความรู้ความเข้าใจกฎระเบียบทางการค้าทั้งภายในและระหว่างประเทศ

ในจังหวัดอุบลราชธานีมีการดำเนินธุรกิจ SMEs เพิ่มขึ้นจำนวนมาก โดย SMEs เหล่านี้ส่วนใหญ่มีสถานะเป็นนิติบุคคลและต้องปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ รวมไปถึงการจัดทำงบการเงิน ซึ่งเป็นรายงานทางบัญชีที่แสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานของกิจการ การเปลี่ยนแปลงของเงินสดและส่วนของผู้ถือหุ้นในรอบปีบัญชีที่ผ่านมาด้วย ทั้งนี้ งบการเงินที่กิจการจัดทำขึ้น นอกจากเพื่อประโยชน์ในการเสนอรายงานทางการเงินต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า และเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลให้ถูกต้องตามประมวลรัษฎากรแล้ว ผู้บริหารของกิจการยังสามารถใช้ข้อมูลในงบการเงิน เพื่อวิเคราะห์และวางแผนการดำเนินงาน รวมทั้งปรับปรุงผลการดำเนินงานของกิจการของตนให้ดีขึ้น อีกทั้งหากผู้ประกอบการต้องการจะหาแหล่งเงินกู้จากธนาคารหรือสถาบันการเงินเพื่อใช้หมุนเวียนในกิจการธนาคารหรือสถาบันการเงินเหล่านั้นก็จะใช้งบการเงินในการวิเคราะห์ความเสี่ยง และความสามารถในการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยก่อนการตัดสินใจปล่อยสินเชื่อเช่นเดียวกัน ดังนั้นหากผู้ประกอบการมีความรู้เกี่ยวกับงบการเงิน และสามารถนำข้อมูลจากงบการเงินดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนเกี่ยวกับธุรกิจได้อย่างเต็มที่ จะส่งผลให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผลจากการจัดบริการวิชาการเพื่ออบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีให้สอดคล้องกับหลักการของภาษีอากรให้แก่ผู้ประกอบการในอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ทำให้ทราบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังขาดความรู้และความเข้าใจการจัดทำและการอ่านงบการเงิน ซึ่งส่งผลต่อการใช้ประโยชน์จากงบการเงินได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร

งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาหรือข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์จากงบการเงินของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในการบริหารธุรกิจ ซึ่งทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถนำข้อมูลจากงบการเงินมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

บททวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับงบการเงิน

งบการเงิน (Financial Statement) หมายถึง รายงานข้อมูลทางการเงินที่จัดทำขึ้นจากข้อมูลทางการเงินที่กิจการจดบันทึกไว้ในรอบระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นถึงผลการดำเนินการฐานะการเงิน หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการในรอบระยะเวลานั้น ๆ

งบการเงินมีบทบาทสำคัญอย่างมากสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจ และยังมีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้นเมื่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ขอมติต่อคณะรัฐมนตรีประกาศใช้พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 โดยมีเนื้อหาสำคัญที่ต้องการให้คุณภาพของการจัดทำบัญชีของภาคธุรกิจมีมาตรฐานยิ่งขึ้น มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ ซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจการค้าของประเทศโดยรวม และเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้สารสนเทศจากงบการเงิน นอกจากนี้ ศูนย์วิจัยกสิกรไทยอธิบายว่ากลยุทธ์การบริหารบัญชีเพื่อธุรกิจก้าวไกล ภายใต้วิกฤตเศรษฐกิจ ถือเป็นอีกหนึ่งกลยุทธ์ที่ผู้ประกอบการ SMEs ไทยไม่ควรมองข้าม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2552) ซึ่งหากผู้ประกอบการสามารถบริหารระบบบัญชีภายในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำสารสนเทศทางบัญชีมาประยุกต์ใช้ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ การควบคุม

การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขงาน จะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถวางแผนดำเนินการธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (นพพร บุศยสุนทร และคณะ, 2555: 27)

นิตยา งามแดน (2556: 47) กล่าวถึงงบการเงินซึ่งผู้ใช้งบการเงินสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารกิจการ ได้แก่ งบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน งบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของผู้ถือหุ้น และงบกระแสเงินสด ซึ่งงบการเงินเหล่านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สารสนเทศเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน กระแสเงินสด และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ

นอกจากนี้ กอบแก้ว รัตนอุบล (2552: 2-5) อธิบายแนวคิดพื้นฐานในการจัดทำและนำเสนองบการเงิน โดยอ้างอิงจากแม่บทการบัญชีว่า การจัดทำงบดังกล่าวจัดทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์โดยทั่วไป และมีการจัดทำและนำเสนออย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อสนองความต้องการสารสนเทศของผู้ใช้งบการเงิน ซึ่งต้องใช้งบการเงินเป็นแหล่งสารสนเทศทางการเงินที่สำคัญ ซึ่งการจัดทำงบการเงินนั้นมีวัตถุประสงค์ที่จะให้สารสนเทศเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงิน ดังนี้

1.1 ให้สารสนเทศเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินทุกกลุ่ม เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ซึ่งผู้ใช้งบการเงินต้องประเมินความสามารถของกิจการในการจ่ายเงินให้แก่ลูกจ้างและผู้ขายสินค้า การจ่ายดอกเบี้ย การจ่ายเงินกู้ และการแบ่งปันทุนให้แก่เจ้าของในรูปแบบของการจ่ายเงินปันผล

1.2 แสดงผลการบริหารงานของฝ่ายบริหาร ทำให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถประเมินผลการบริหารงานหรือความรับผิดชอบของฝ่ายบริหาร เพื่อใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ

2. แนวคิดเกี่ยวกับสารสนเทศทางการบัญชีกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น งบการเงินมีความสำคัญต่อการตัดสินใจในการบริหารธุรกิจ ดังที่ นวพร บุคยสุนทร และคณะอธิบายถึงสารสนเทศทางการบัญชีกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารที่จะทำให้การบริหารธุรกิจบรรลุวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

ผู้บริหารกับความต้องการสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการจัดการนั้น ผู้บริหารที่มีความสามารถจะต้องปฏิบัติตามหน้าที่งานที่บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุประสิทธิผลตามนโยบายของกิจการ งานของผู้บริหารที่มีความจำเป็นและเครื่องมือที่ถูกใช้ในการวัดความสามารถเชิงการบริหารของผู้บริหาร สามารถจำแนกได้เป็นหน้าที่งาน ได้แก่ การวางแผน การสั่งการ การควบคุม และการตัดสินใจ (นวพร บุคยสุนทร และคณะ, 2555: 27)

ดังนั้น การที่ผู้บริหารจะสามารถทำหน้าที่ทางการบริหารดังข้างต้นได้อย่างสมบูรณ์ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีสารสนเทศที่มีคุณภาพ และเป็นประโยชน์ต่อการทำหน้าที่ทางการบริหารได้อย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้จึงอาจกล่าวได้ว่า สารสนเทศเปรียบเสมือนเป็นตัวขับเคลื่อนการบริหารให้ดำเนินต่อไปได้ ผู้บริหารคนใดไม่มีสารสนเทศเพื่อการบริหารก็จะขาดพลังที่จะดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้

อย่างไรก็ตาม ในการใช้สารสนเทศจากงบการเงินเพื่อการตัดสินใจในการบริหารกิจการนั้น ย่อมมีข้อจำกัดภายใต้เงื่อนไขของการจัดทำและนำเสนอ

ข้อมูลในงบการเงินให้มีลักษณะเชิงคุณภาพ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและความเชื่อถือได้ ได้แก่

2.1 ในการดำเนินธุรกิจประจำวัน ผู้บริหารย่อมมีเรื่องที่ต้องตัดสินใจตลอดเวลา ดังนั้น ความพร้อมของสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจย่อมเป็นสิ่งสำคัญ อย่างไรก็ตาม การนำเสนอข้อมูลเพื่อให้ทันเวลาต่อการตัดสินใจนั้น อาจทำให้สารสนเทศดังกล่าวขาดความครบถ้วน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อถือได้ของสารสนเทศนั่นเอง

2.2 การจัดทำงบการเงินเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ผู้บริหารของกิจการต้องพิจารณาถึงต้นทุนในการจัดทำข้อมูลนั้นด้วยว่า คุ่มค่ากับสารสนเทศที่จะได้มาหรือไม่ ดังนั้น หากผู้บริหารที่ไม่ให้ความสำคัญกับสารสนเทศ หรือกิจการขนาดเล็กที่มีทุนในการดำเนินงานไม่มากนัก อาจไม่เห็นความสำคัญของการลงทุนเพื่อการได้มาของสารสนเทศก็ได้

2.3 ผู้บริหารและผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดทำงบการเงินจำเป็นต้องใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจเลือกความสมดุลระหว่างลักษณะเชิงคุณภาพต่างๆ เพื่อให้งบการเงินบรรลุวัตถุประสงค์ ดังนั้น หากผู้บริหารและผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดทำงบการเงินขาดความรู้และความเข้าใจอย่างถ่องแท้ การตัดสินใจดังกล่าวย่อมไม่บรรลุผล

3. การใช้ประโยชน์จากรายงานทางการเงินในการบริหารงานธุรกิจขนาดย่อม

สุกัญญา คำนวนสกุณี (2543: 1) ศึกษาการใช้ประโยชน์จากรายงานทางการเงินในการบริหารธุรกิจขนาดย่อมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ งานวิจัยนี้ทำให้ทราบถึงการใช้ประโยชน์จากรายงานทางการเงินในการบริหารงานของธุรกิจขนาดย่อม ตลอดจนปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหในการใช้

รายงานทางการเงินในการบริหารธุรกิจขนาดย่อม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการส่วนมากมีการศึกษาอยู่ในระดับระดับปริญญาตรี แต่เนื่องจากผู้ประกอบการเล็งเห็นโอกาสทางธุรกิจจากสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน ซึ่งองค์กรมีความจำเป็นต้องลดขนาดของธุรกิจลงเพื่อให้ธุรกิจอยู่รอดได้ ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงเริ่มต้นก่อตั้งธุรกิจขึ้นมาโดยมีพนักงานในองค์กรไม่เกิน 50 คน เงินลงทุนส่วนใหญ่ในช่วงเริ่มต้นของกิจการมาจากเงินลงทุนส่วนตัวของเจ้าของกิจการ การดำเนินธุรกิจส่วนใหญ่จะมีการกำหนดเป้าหมายธุรกิจล่วงหน้า โดยมุ่งเน้นเรื่องความมั่นคงของธุรกิจมากที่สุด รองลงมาจะมุ่งประเด็นการผลิตภัณฑ์ หรือการบริการที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับงบกำไรขาดทุนเพียงอย่างเดียวเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ งบดุล (หรืองบกำไรแสดงฐานะการเงินในปัจจุบัน) และงบกำไรขาดทุน และมีบางส่วนที่ให้ความสำคัญต่องบการเงินทุกประเภท ได้แก่ งบดุล (หรืองบแสดงฐานะการเงินในปัจจุบัน) งบกำไรขาดทุน และงบกระแสเงินสด ทั้งนี้ ช่วงเวลาที่จัดทำรายงานทางการเงินส่วนใหญ่จะจัดทำในช่วงเวลาสิ้นเดือน เนื่องจากต้องการทราบผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของธุรกิจ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ เกี่ยวกับเงินทุนหมุนเวียนของธุรกิจ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของธุรกิจขนาดย่อม ผู้จัดทำรายงานทางการเงินจะมีฝ่ายบัญชีที่รับผิดชอบในการจัดทำรายงานทางการเงินเอง โดยไม่นิยมนจ้างบุคคลจากภายนอก ทั้งนี้ อาจเนื่องจากการรักษาความลับทางธุรกิจบางอย่าง เนื่องจากปัจจุบันมีการแข่งขันทางธุรกิจค่อนข้างมาก และมีความสะดวกในการที่ผู้บริหารสามารถจะทราบข้อมูลได้ตลอดเวลา วัตถุประสงค์ของการใช้รายงานทางการเงินของ

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะใช้เพื่อการบริหารงานและประกอบการเสียภาษีมากที่สุด ชนิดของรายงานทางการเงินที่นำไปใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ งบกำไรขาดทุน และมีการใช้งบกระแสเงินสดน้อยที่สุด

สุรพงษ์ คักดีสุจิริต (2550: 1) ศึกษาเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับงบการเงินของผู้ประกอบการธุรกิจในระดับจังหวัดอุดรธานี พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจมีความเข้าใจเกี่ยวกับงบการเงินโดยรวมและด้านงบดุลอยู่ในระดับปานกลาง และมีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ในด้านงบกำไรขาดทุน ผู้ประกอบการธุรกิจที่มีรูปแบบธุรกิจแตกต่างกัน มีความเข้าใจเกี่ยวกับงบการเงินโดยรวมและเป็นรายได้ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ผู้ประกอบการธุรกิจที่ระยะเวลาดำเนินงาน 5-10 ปี มากกว่า 15 ปี และ 11-15 ปี มีความเข้าใจเกี่ยวกับงบการเงินโดยรวมมากกว่าผู้ประกอบการที่มีระยะเวลาดำเนินงานต่ำกว่า 5 ปี ($P < .05$) ผู้ประกอบการธุรกิจที่มีจำนวนพนักงาน 6-10 คน 11-15 คน และมากกว่า 15 คน มีความเข้าใจเกี่ยวกับงบการเงินโดยรวมมากกว่าผู้ประกอบการที่มีพนักงานต่ำกว่า 5 คน ($P < .05$) ผู้ประกอบการธุรกิจที่มีสินทรัพย์มากกว่า 10 ล้านบาท มีความเข้าใจเกี่ยวกับงบการเงินโดยรวมมากกว่าผู้ประกอบการที่มีสินทรัพย์ต่ำกว่า 1 ล้านบาท 6-10 ล้านบาท และ 1-5 ล้านบาท ($P < .05$) โดยสรุปแล้ว ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อมมีความเข้าใจเกี่ยวกับงบการเงินโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยที่ผู้ประกอบการที่มีคุณลักษณะบางประการต่างกันจะมีความเข้าใจดังกล่าวแตกต่างกัน

การศึกษาปัญหาและข้อจำกัดในการใช้งบการเงินเพื่อการบริหารของผู้ประกอบการมีภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาและข้อจำกัดที่พบในระดับปานกลาง ได้แก่ ความล่าช้าของการแสดงรายงาน

ทางการเงิน และการขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำและใช้งบการเงินที่เพียงพอ

4. ปัญหาและข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์จากงบการเงิน

กนกพร บุญทรัพย์ (2547: 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้าใจสารสนเทศในงบการเงินของผู้บริหารในนิคมอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างปัจจัยพื้นฐานของกิจการ เช่น รูปแบบของกิจการที่แตกต่างกันไม่มีผลกระทบต่อความเข้าใจสารสนเทศในงบการเงินที่เกี่ยวกับงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น งบกระแสเงินสด และหมายเหตุงบการเงินที่แตกต่างกัน แต่กลับมีผลแตกต่างกันต่อความเข้าใจสารสนเทศในงบการเงินของผู้บริหารในงบแสดงฐานะทางการเงิน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหาหรือข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์จากงบการเงินของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในการบริหารกิจการ

ระเบียบวิธีวิจัยและเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี และเลือกตัวอย่างตามสะดวก จากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 266 ราย (หอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี, 2555) และเลือกมาทั้งสิ้น 100 ราย พร้อมทั้งสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ประกอบการ 10 ราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามทั้งแบบมีและไม่มีโครงสร้าง ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จะถูกนำมาประมวลผลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาในการสรุปผลการศึกษา เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ข้อมูลที่ได้ถูกนำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ แล้ววิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) แสดงค่าความถี่หรือร้อยละ และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานของกิจการเฉพาะประเภทของการประกอบธุรกิจ เนื่องจากมีการทดสอบความแตกต่างในหัวข้อดังกล่าวไว้แล้วในงานวิจัย “การใช้ประโยชน์จากงบการเงินเพื่อการบริหารกิจการของผู้ประกอบการขนาดย่อมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี” ซึ่งพบว่า ประเภทของการประกอบธุรกิจที่ต่างกัน จะเกิดปัญหาและข้อจำกัดที่ต่างกัน (ศิริรัตน์ เจริญศิริศักดิ์, 2556: 44) ทำให้ผู้วิจัยต้องการทราบข้อสมมติฐานระหว่างประเภทของการประกอบธุรกิจกับปัญหาและข้อจำกัดในการใช้งบการเงินว่ามีความสัมพันธ์ในหัวข้อใด และให้ความสำคัญกับปัญหาใดที่เหมือนกัน โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอย (Simple Regression) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ประกอบการ เช่น เพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจ และประเภทของธุรกิจ เป็นต้น วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและแปลผลด้วยการบรรยาย

2. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์งบการเงินเพื่อการบริหารกิจการ โดยสรุปออกมาเสนอในรูปแบบของการบรรยาย และมีค่าระดับ 1-5 ซึ่ง 1 หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด และ 5 หมายถึง มีปัญหาในระดับมากที่สุด

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการและธุรกิจ

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 40 มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.0 รองลงมา คือ มีระดับการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับอนุปริญญา ระดับสูงกว่าปริญญาตรี และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 19.0 ร้อยละ 10.0 และร้อยละ 9.0 ตามลำดับ ในขณะที่ผู้ประกอบการที่มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.0

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้ประกอบการ พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจมากกว่า 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 34.0 รองลงมา คือ มีประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจอยู่ระหว่าง 7-10 ปี และระหว่าง 1-3 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.0 และร้อยละ 16.0 ตามลำดับ นอกจากนี้ มีผู้ประกอบการส่วนหนึ่งที่มีประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจน้อยกว่า 1 ปี และอยู่ระหว่าง 4-6 ปี ในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 15.0 ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากงบแสดงฐานะการเงินและงบกำไรขาดทุนในการประกอบกิจการเป็นประจำทุกรอบระยะเวลาบัญชี และใช้มากเป็นสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 25.0 และ 23.0 ตามลำดับ และมีผู้ประกอบการเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ใช้งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นหมายเหตุประกอบการเงิน และงบอื่น ๆ เช่น งบรายรับรายจ่าย คิดเป็นร้อยละ 12.0, 11.0 และ 3.0 ตามลำดับ ทั้งนี้ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จัดตั้งธุรกิจเป็นบริษัทจำกัดและห้างหุ้นส่วนจำกัดนิติบุคคลในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 47.0 และ 45.0

ตามลำดับ และมีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่จัดตั้งธุรกิจเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล คิดเป็นร้อยละ 8.0 นอกจากนี้ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจซื้อขายไป คิดเป็นร้อยละ 82.0 และมีผู้ประกอบการเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ประกอบธุรกิจการบริการ และประกอบธุรกิจการผลิต คิดเป็นร้อยละ 11.0 และร้อยละ 7.0 ตามลำดับ

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีเงินทุนในการจัดตั้งกิจการไม่เกิน 5 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 85.0 รองลงมา มีเงินทุนในการจัดตั้งกิจการเกิน 5 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 10 ล้านบาท และเกินกว่า 10 ล้านบาท ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 8.0 และร้อยละ 7.0 ตามลำดับ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการมีมูลค่าสินทรัพย์รวมสุทธิของกิจการ (รอบระยะเวลาบัญชี 2555) ส่วนมากไม่เกิน 50 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 91.0 รองลงมา มีมูลค่าสินทรัพย์รวมสุทธิของกิจการอยู่ระหว่าง 51-100 ล้านบาท และเกินกว่า 100 ล้านบาทขึ้นไปในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 5 และ 4 ตามลำดับ

ผู้ประกอบการส่วนมากมีจำนวนพนักงานและลูกจ้างไม่เกิน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 89 รองลงมา คือ มีจำนวนพนักงานอยู่ระหว่าง 51-100 คน และมากกว่า 100 คน ขึ้นไป ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 6 และ 5 ตามลำดับ และมีระยะเวลาในการประกอบธุรกิจ (ตั้งแต่เริ่มจัดตั้งกิจการจนถึงปัจจุบัน) ส่วนใหญ่เกินกว่า 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 66.0 รองลงมา มีระยะเวลาในการจัดตั้งธุรกิจเกิน 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี และไม่เกิน 5 ปี ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 13.0 และร้อยละ 12.0 ตามลำดับ ในขณะที่มีผู้ประกอบการเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.0 (ดูตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการและธุรกิจ

ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการและธุรกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	40	40.0
หญิง	60	60.0
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	1	1.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย	9	9.0
อนุปริญญา	19	19.0
ปริญญาตรี	61	61.0
สูงกว่าปริญญาตรี	10	10.0
ประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน		
น้อยกว่า 1 ปี	15	15.0
1-3 ปี	16	16.0
4-6 ปี	15	15.0
7-10 ปี	20	20.0
มากกว่า 10 ขึ้นไป	34	34.0
ประเภทของงบการเงินที่จัดทำเป็นประจำทุกกรอบระยะเวลาบัญชี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
งบแสดงฐานะทางการเงิน	25	25.0
งบกำไรขาดทุน	23	23.0
งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น	12	12.0
หมายเหตุประกอบงบการเงิน	11	11.0
อื่น ๆ เช่น งบรายรับรายจ่าย	3	3.0
ประเภทของการจัดตั้งธุรกิจ		
บริษัทจำกัด	47	47.0
ห้างหุ้นส่วนจำกัดนิติบุคคล	45	45.0
ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล	8	8.0
ประเภทของการประกอบธุรกิจ		
การซื้อมาขายไป	82	82.0
การบริการ	11	11.0
การผลิต	7	7.0
เงินทุนในการจัดตั้งกิจการ		
ไม่เกิน 5 ล้านบาท	85	85.0
เกิน 5 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 10 ล้านบาท	8	8.0
เกิน 10 ล้านบาทขึ้นไป	7	7.0

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการและธุรกิจ (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการและธุรกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มูลค่าสินทรัพย์รวมสุทธิของกิจการ (รอบระยะเวลาบัญชี 2555)		
ไม่เกิน 50 ล้านบาท	91	91.0
51-100 ล้านบาท	5	5.0
เกินกว่า 100 ล้านบาทขึ้นไป	4	4.0
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง		
ไม่เกิน 50 คน	89	89.0
51-100 คน	6	6.0
เกินกว่า 100 คน ขึ้นไป	5	5.0
ระยะเวลาในการประกอบธุรกิจ (ตั้งแต่เริ่มจัดตั้งจนถึงปัจจุบัน)		
ไม่เกิน 1 ปี	9	9.0
ไม่เกิน 5 ปี	12	12.0
เกิน 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี	13	13.0
เกิน 10 ปี ขึ้นไป	66	66.0

2. ปัญหาและข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ จากงบการเงินเพื่อการบริหารของกิจการ ผลปรากฏ ดังนี้

2.1 ข้อมูลทางการเงินที่ผิดพลาด

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความเห็นว่า กิจการของตนเองมีปัญหาและข้อจำกัด ซึ่งส่งผลให้ข้อมูลทางการเงินผิดพลาด สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้ (ดูตารางที่ 2)

1) ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความเห็นว่า กิจการมีปัญหาและข้อจำกัดในเรื่องการขาดการวางระบบบัญชีที่ถูกต้องและเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 58.0 และผู้ประกอบการซื้อภาษีไปมีปัญหาในด้านนี้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 79.31 ของผู้ประกอบการที่มีปัญหาทั้งหมด โดยมีระดับของปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุดที่ค่าเฉลี่ย 3.76 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.06

2) ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความเห็นว่า กิจการมีปัญหาและข้อจำกัดในเรื่องการขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี เพื่อช่วยในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 55.0 และผู้ประกอบการซื้อภาษีไปมีปัญหาในด้านนี้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.82 ของผู้ประกอบการที่มีปัญหาทั้งหมด โดยมีระดับของปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุดที่ค่าเฉลี่ย 3.62 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.22

3) ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความเห็นว่า กิจการมีปัญหาและข้อจำกัดในเรื่องการขาดบุคลากรที่สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย คิดเป็นร้อยละ 55.0 และผู้ประกอบการซื้อภาษีไปมีปัญหาในด้านนี้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.55 ของผู้ประกอบการที่มีปัญหาทั้งหมด โดยมีระดับของปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุดที่ค่าเฉลี่ย 3.76 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.30

2.2 ความล่าช้าของการแสดงข้อมูลในรายงานทางการเงิน

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความเห็นว่า กิจการของตนเองมีปัญหาและข้อจำกัด ซึ่งส่งผลให้เกิดความล่าช้าของการแสดงข้อมูลในรายงานทางการเงินสามารถสรุปได้ ดังต่อไปนี้ (ดูตารางที่ 2)

1) ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความเห็นว่า กิจการมีปัญหาและข้อจำกัดในเรื่องจำนวนบุคลากรทางด้านบัญชีซึ่งไม่เพียงพอกับปริมาณงาน คิดเป็นร้อยละ 52.0 และผู้ประกอบการซื้อภาษีไปมีปัญหในด้านนี้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80.76 ของผู้ประกอบการที่มีปัญหาทั้งหมด โดยมีระดับของปัญหาอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 3.58 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.14

2) ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความเห็นว่า กิจการไม่มีปัญหาและข้อจำกัดในเรื่องอุปกรณ์เครื่องมือไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และการขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี เพื่อช่วยในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 54.0 และ 57.0 ตามลำดับ

3) ผู้ประกอบการมีความเห็นว่า กิจการมีและไม่มีปัญหาและข้อจำกัดในเรื่องการขาดบุคลากรที่สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล คิดเป็นสัดส่วนที่เท่ากันที่ร้อยละ 50 ทั้งนี้ ผู้ประกอบการที่เห็นว่ากิจการของตนเองมีปัญหาในเรื่องดังกล่าวนี้ให้ระดับของปัญหาอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 3.64 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.22

2.3 การขาดความรู้ความเข้าใจในการอ่านงบการเงิน

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องการขาดความรู้ความเข้าใจในการอ่านงบการเงิน ทำให้ไม่สามารถนำข้อมูลจากงบการเงินมาใช้ประโยชน์ในด้านการวางแผน การควบคุม การสั่งการ และการตัดสินใจได้อย่างเต็มที่ คิดเป็นร้อยละ 58.0 และผู้ประกอบการซื้อภาษีไปมีปัญหในด้านนี้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.59 ของผู้ประกอบการที่มีปัญหาทั้งหมด โดยมีระดับของปัญหาอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 3.64 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.97 (ดูตารางที่ 2)

2.4 ผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีขาดความรู้/ประสบการณ์ ในการดำเนินงานของธุรกิจ

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรที่รับผิดชอบงานทางด้านบัญชีของกิจการขาดความรู้และประสบการณ์อย่างเพียงพอในการดำเนินธุรกิจ แต่มีสัดส่วนใกล้เคียงกับผู้ประกอบการที่ไม่มีปัญหาในการดำเนินธุรกิจในเรื่องดังกล่าว คิดเป็นร้อยละ 52.0 และผู้ประกอบการซื้อภาษีไปมีปัญหในด้านนี้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.0 ของผู้ประกอบการที่มีปัญหาทั้งหมด โดยมีระดับของปัญหาอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 3.71 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.04

2.5 ผู้ประกอบการเห็นประโยชน์ในการใช้งบการเงิน นอกเหนือจากการยื่นเสียภาษี และยื่นให้พาณิชย์จังหวัด

ผู้ประกอบการส่วนมากเห็นประโยชน์ในการใช้งบการเงินเพื่อประโยชน์อย่างอื่น นอกเหนือจากการยื่นเสียภาษี และยื่นให้พาณิชย์จังหวัดเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 85.0

3. ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของการประกอบธุรกิจกับปัญหาและข้อจำกัดในการใช้เงิน

จากผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของการประกอบธุรกิจกับปัญหาและข้อจำกัดในการใช้เงิน พบว่า

ตารางที่ 2 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของการประกอบธุรกิจกับปัญหาและข้อจำกัดในการใช้เงิน

ปัญหาและข้อจำกัดในการใช้เงิน	Sig (2-sided)	ความสัมพันธ์	
		R	R ²
1. ข้อมูลทางการเงินที่ผิดพลาด			
1.1 ขาดการวางระบบบัญชีที่ถูกต้องเหมาะสม	0.056	-	-
1.2 ขาดเทคโนโลยีที่ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล	0.000	0.376	0.141
1.3 ขาดบุคลากรที่สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย	0.001	0.194	0.038
2. ความล่าช้าของการแสดงรายงานทางการเงิน			
2.1 จำนวนบุคลากรทางด้านบัญชีไม่เพียงพอกับปริมาณงาน	0.392	-	-
2.2 อุปกรณ์เครื่องมือไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	0.001	0.295	0.087
2.3 ขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อช่วยในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล	0.029	0.368	0.135
2.4 ขาดบุคลากรที่สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล	0.242	-	-
3. การขาดความรู้ความเข้าใจในการอ่านงบการเงิน	0.023	0.282	0.079
4. ผู้รับผิดชอบด้านบัญชีขาดความรู้/ประสบการณ์ในการดำเนินงานของธุรกิจ	0.058	-	-
5. ไม่เห็นประโยชน์ในการใช้เงิน นอกเหนือจากการยื่นเสียภาษี และยื่นให้พาณิชย์จังหวัด	0.473	-	-

จากตารางที่ 2 พบว่า ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจซื้อขาย การบริการ หรือการผลิต ผู้ประกอบจะมีปัญหาและข้อจำกัดในการใช้เงินในการบริหารจัดการองค์กรทั้งสิ้น ซึ่งสาเหตุนี้เกิดจากสิ่งต่อไปนี้

1) การขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อช่วยในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล (R=0.376) ลำดับที่ 1 และขาดบุคลากรที่สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย (R=0.194) ซึ่งส่งผลให้ข้อมูลทางการเงินผิดพลาด

2) การขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อช่วยในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล (R=0.368) ขาดอุปกรณ์เครื่องมือไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน (R=0.295) และขาดความรู้ความเข้าใจในการอ่านงบการเงินของผู้บริหาร (R=0.282) ตามลำดับ ซึ่งส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการแสดงรายงานทางการเงิน

ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจประเภทใดก็ตาม ก็ล้วนแต่มีปัญหาในเรื่องเทคโนโลยี สารสนเทศทั้งสิ้น ทั้งในเรื่องอุปกรณ์เทคโนโลยีและบุคลากรที่สามารถใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีเหล่านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

แม้ว่าปัญหาและข้อจำกัดที่ทำให้ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากงบการเงินได้อย่างเต็มที่นั้น ส่วนหนึ่งมาจากปัญหาด้านความเพียงพอของอุปกรณ์และเทคโนโลยีต่าง ๆ และมาจากการรู้ความสามารถของบุคลากร โดยเฉพาะความรู้ด้านบัญชีและภาษีอากร ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการเองหรือบุคลากรทางการบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาคั้งก่อนเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับงบการเงินของผู้ประกอบการธุรกิจ ในเขตจังหวัดอุดรธานี (สุรพงษ์ ศักดิ์สุจริต, 2550: 1) ที่สรุปว่า ปัญหาและข้อจำกัดที่พบในระดับปานกลาง ได้แก่ การขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำและใช้งบการเงินที่เพียงพอ อันส่งผลให้ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการลดน้อยลง แต่หากเปรียบเทียบปัญหาและข้อจำกัดทั้งสองประเด็นนี้แล้ว พบว่า ในการแก้ไขปัญหาด้านความเพียงพอของอุปกรณ์และเทคโนโลยีต่าง ๆ นั้นสามารถแก้ไขได้ง่ายกว่า เนื่องจากผู้ประกอบการสามารถจัดซื้อหาสิ่งเหล่านี้มาเติมเต็มในธุรกิจได้ง่ายกว่าการเติมเต็มความรู้ความสามารถของบุคลากร นอกจากนี้สาเหตุอื่นที่ทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถใช้ประโยชน์จากงบการเงินเพื่อกำหนดดำเนินงานได้อย่างเต็มที่นั้น พบจากการสัมภาษณ์เชิงลึก สามารถสรุปได้ว่าเกิดจากปัจจัยต่อไปนี้

1) การขาดความละเอียดในการตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี ทำให้งบการเงินขาดความน่าเชื่อถือ และไม่สามารถนำตัวเลขในงบการเงินมาใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

2) ธุรกิจจากรุ่นพ่อสู่รุ่นลูกมีวิธีการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ธุรกิจรุ่นพ่อจะไม่สนใจตัวเลขในงบการเงินเท่ากับประสพการณ์ ทักษะการเจรจา และการรับรู้ของผู้ประกอบการทั้งในอดีตและในปัจจุบัน ดังนั้น จึงเกิดการถ่ายทอดความรู้และทัศนคติในการบริหารธุรกิจดังกล่าวจากรุ่นพ่อสู่รุ่นลูก

3) นักบัญชีส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความมั่นใจในตนเองสูง ขาดทักษะในการสื่อสารกับผู้อื่น และไม่มีใจรักในงานบริหาร ดังนั้น เมื่อเกิดปัญหาในการทำงาน นักบัญชีมักจะไม่ปรึกษาผู้อื่น อีกทั้ง นักบัญชีส่วนใหญ่ขาดความรู้ทางด้านภาษีอากรและหลักการบัญชีที่ถูกต้องและแม่นยำ ส่งผลให้เกิดการทำงานที่ผิดพลาดอยู่เสมอ ๆ และไม่สามารถเป็นที่ปรึกษาให้แก่ผู้ประกอบการได้ เช่น ไม่สามารถเสนอข้อมูลเพื่อการพัฒนาศักยภาพ

4) การบันทึกบัญชีที่ไม่ถูกต้องและครบถ้วนตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ส่งผลให้ตัวเลขในงบการเงินไม่สะท้อนสถานะทางการเงิน และผลการดำเนินงานที่แท้จริง (ดูตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อจำกัดในการใช้ทางการเงิน

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อจำกัด ในการใช้ทางการเงิน	ไม่มีปัญหา		ระดับของปัญหา								ความหมาย		
	ไม่มีปัญหา	การเชื่อมโยง	การบริการ	การผลิต	รวม	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)		ค่าเฉลี่ย (SD)	
1. ข้อมูลทางการเงินที่ผิดพลาด													
1.1 ขาดการวางระบบบัญชีที่ถูกต้องเหมาะสม	42 (42.0)	46 (79.31)	7 (12.07)	5 (8.62)	58 (58.0)	3 (5.17)	1 (1.72)	8 (13.79)	41 (70.69)	5 (8.62)	3.76 (1.06)	มาก	
2.1 ขาดเทคโนโลยีที่ช่วยในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล	45 (45.0)	45 (81.82)	6 (10.91)	4 (7.27)	55 (55.0)	3 (5.45)	6 (10.91)	3 (5.45)	40 (72.73)	3 (5.45)	3.62 (1.22)	มาก	
3.1 ขาดบุคลากรที่สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย	45 (45.0)	41 (74.55)	9 (16.35)	5 (9.1)	55 (55.0)	3 (5.45)	4 (7.27)	3 (5.45)	38 (69.09)	7 (12.73)	3.76 (1.3)	มาก	
2. ความล่าช้าของการแสดงรายงานทางการเงิน													
2.1 จำนวนบุคลากรทางด้านบัญชีไม่เพียงพอกับปริมาณงาน	48 (48.0)	42 (80.76)	5 (9.62)	5 (9.62)	52 (52.0)	3 (5.77)	5 (9.62)	6 (11.54)	35 (67.31)	3 (5.77)	3.58 (1.14)	มาก	
2.2 อุปกรณ์เครื่องมือไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	54 (54.0)	40 (86.95)	4 (8.7)	2 (4.35)	46 (46.0)	4 (8.70)	5 (10.87)	6 (13.04)	28 (60.87)	3 (6.52)	3.46 (1.25)	ปานกลาง	
3.2 ขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อช่วยในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล	57 (57.0)	37 (86.05)	4 (9.3)	2 (4.65)	43 (43.0)	1 (2.33)	5 (11.63)	7 (16.28)	27 (62.79)	3 (6.98)	3.60 (1.07)	มาก	

ตารางที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อจำกัดในการใช้งบการเงิน (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อจำกัดในการใช้งบการเงิน	ไม่มีปัญหา	มีปัญหา				ระดับของปัญหา					ความหมาย
		การซื้อขายไป	การบริการ	การผลิต	รวม	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)	
จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน* (ร้อยละ)	จำนวน* (ร้อยละ)	จำนวน* (ร้อยละ)	จำนวน* (ร้อยละ)	จำนวน* (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย (SD)
2.4 ขาดบุคลากรที่สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล	50 (50.0)	40 (80.0)	7 (0.14)	3 (0.06)	50 (50.0)	3 (6.00)	4 (8.00)	6 (12.00)	32 (64.00)	5 (10.00)	3.64 (1.22)
3. การขาดความรู้ความเข้าใจในการอ่านงบการเงิน	42 (42.0)	45 (77.59)	9 (15.52)	4 (6.89)	58 (58.0)	2 (3.45)	3 (5.17)	14 (24.14)	34 (58.62)	5 (8.62)	3.64 (0.97)
4. ผู้รับผิดชอบด้านบัญชีขาดความรู้/ประสบการณ์ในการดำเนินงานของธุรกิจ	48 (48.0)	39 (75.0)	8 (15.38)	5 (9.62)	52 (52.0)	2 (3.85)	3 (5.77)	9 (17.31)	32 (61.54)	6 (11.54)	3.71 (1.04)
5. ไม่เห็นประโยชน์ในการใช้งบการเงิน นอกเหนือจากการยื่นเสียภาษี และยื่นให้พาณิชย์จังหวัด	85 (85.0)	8 (53.33)	5 (33.33)	2 (13.34)	15 (15.0)	1 (6.67)	1 (6.67)	7 (46.67)	4 (26.67)	2 (13.33)	3.33 (1.05)

*ร้อยละ เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ประกอบการที่มีปัญหาในแต่ละประเด็น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. แม้ว่าทัศนคติและวิธีการประกอบธุรกิจที่สืบทอดกันจากรุ่นสู่รุ่นนั้นจะมีความสำคัญ และช่วยให้ธุรกิจนั้นสามารถดำเนินการอย่างประสบความสำเร็จมาได้ช่วงระยะเวลาหนึ่งก็ตาม แต่ในสภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต การแข่งขันที่ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น และกฎหมายต่าง ๆ ที่สลับซับซ้อนมากกว่าเดิม ทำให้ผู้ประกอบการและบุคลากรในองค์กรจะต้องมีความรู้ในการประกอบธุรกิจที่หลากหลายศาสตร์ เช่น การบริหารจัดการ การบัญชี การเงิน กฎหมาย ภาษีอากร และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ผู้ประกอบการและบุคลากรในองค์กรจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง รู้ลึกและรู้จริง โดยเฉพาะการอ่านงบการเงินให้เป็น และสามารถนำตัวเลขในงบการเงินไปวิเคราะห์สถานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการ อันนำไปสู่การวางแผน การควบคุม การตัดสินใจ และการสั่งการให้กิจการดำเนินการไปได้อย่างประสบความสำเร็จและยั่งยืนในอนาคต

2. ปัญหาและข้อจำกัดที่ผู้ประกอบการพบว่าเป็นอุปสรรคขัดขวางไม่ให้ผู้ประกอบการได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ ส่วนใหญ่แล้วเกิดจากคนทั้งสิ้นไม่ว่าจะเป็นความไม่น่าเชื่อถือของงบการเงิน แม้ว่าจะผ่านการทำของนักบัญชี และผ่านการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีมาแล้วก็ตาม ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มักยังคงไม่สามารถนำตัวเลขในงบการเงินเหล่านั้นไปใช้งานได้ เพราะตัวเลขดังกล่าวไม่ได้สะท้อนผลการดำเนินงานจริง ดังนั้น เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวผู้ประกอบการควรเพิ่มความระมัดระวังและรอบคอบในการคัดเลือกผู้ทำบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในการจัดทำและตรวจสอบงบการเงิน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเกิดจากการจ้างบุคคลเหล่าโดยตรง หรือจ้างผ่านสำนักงานบัญชีก็ตาม ทั้งนี้ เพิ่มประโยชน์ในการเพิ่มคุณค่าให้กับงบการเงินของกิจการ

3. เพื่อลดปัญหาและข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์จากสารสนเทศในงบการเงินของผู้ประกอบการให้น้อยลง ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับระบบสารสนเทศทางการบัญชี ทั้งในเรื่องการลงทุนในอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย และการพัฒนาหรือสรรหามูลค่าการที่มีความสามารถในการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีเหล่านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- Boonsup, Kanokporn. 2004. **Factors Affecting the Understanding of Financial Statement Information of the Management in Rojana Industrial Estate Firms in Pranakorn Sri Ayutthaya: Bangkok University Research Conference**. Bangkok: Bangkok University. (in Thai).
- กนกพร บุญทรัพย์. 2547. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้าใจสารสนเทศในงบการเงินของผู้บริหารในนิคมอุตสาหกรรมโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา: การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพ**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- Budsayasunton, Nawaporn, et al. 2012. **Managerial Accounting**. Bangkok: McGraw Hill. (in Thai).
- นพพร บุญยสุนทร และคณะ. 2555. **การบัญชีบริหาร**. กรุงเทพมหานคร: แมคกรอ-ฮิล.
- Jaensirisak, Sirirut. 2013. **The Utilizations of Financial Statements in Business Management for SMEs' Entrepreneurs in Ubon Ratchathani Province**. Ubon Ratchathani: Management Science Faculty, Ubon Ratchathani University. (in Thai).
- ศิริรัตน์ เจนศิริศักดิ์. 2556. **การใช้ประโยชน์จากงบการเงินเพื่อการบริหารกิจการของผู้ประกอบการขนาดย่อมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี**. อุบลราชธานี: คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- Khamnuansakunee, Sukanya. 2000. "Benefits of Financial Statements in Small Business Administration Amphur Muang, Chiangmai Province." Master's thesis, Maejo University. (in Thai).
- สุกัญญา คำนวนสกุณี. 2543. "การใช้ประโยชน์จากรายงานทางการเงินในการบริหารงานของธุรกิจขนาดย่อมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- Ngamdan, Nittaya. 2013. **Fundamental Accounting Principles**. Bangkok: Samlada. (in Thai).
- นิตยา งามแดน. 2556. **หลักการบัญชีเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: สามลดา.
- Rattanaubon, Kobkhaw. 2009. **Intermediate Accounting I**. Bangkok: Thammasat University. (in Thai).
- กอบแก้ว รัตนอุบล. 2552. **การบัญชีขั้นกลาง 1**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Saksutjarit, Supong. 2007. "The Understanding of the Financial Statement of Business Enterprises in the Province of Udon." Master's thesis, Mahasarakham University. (in Thai).
- สุรพงษ์ ศักดิ์สุจริต. 2550. "ความเข้าใจเกี่ยวกับงบการเงินของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็กในเขตจังหวัดอุดรธานี." วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Sayapunt, Udom, Hirankitti, Pimpa, and Hirankitti, Somchai. 2014. "The Competitiveness of Small and Medium Enterprises in Bangkok Metropolitan and Surrounding Areas." **University of Thai Chamber of Commerce Journal** 34, 2: 18-30. (in Thai).

อุดม สายพันธุ์, พิมพ์ หิรัญกิตติ และสมชาย หิรัญกิตติ. 2557. “ความสามารถทางการแข่งขันธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.” **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย** 34, 2: 18-30.

Thailand. Department of Industrial Promotion. 2009. **Accounting Management for Business Strategy under Economic Crisis** [Online]. Available: http://www.ssmwiki.org/index.php/%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%88%E0%B8%B2%E0%B8%81_KBank (in Thai).

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. 2552. **กลยุทธ์การบริหารบัญชีเพื่อธุรกิจก้าวไกล ภายใต้วิกฤตเศรษฐกิจ** [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: http://www.ssmwiki.org/index.php/%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%88%E0%B8%B2%E0%B8%81_KBank

Thailand. Office of SMEs Promotion. 2013. **Investment** [Online]. Available: <http://www.sme.go.th/Pages/Equity.aspx> (in Thai).

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. 2556. **การร่วมลงทุน** [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <http://www.sme.go.th/Pages/Equity.aspx>

Thailand. Revenue Department. 2012. **Small & Medium Business Tax Administration Unit** [Online]. Available: <http://www.rd.go.th/publish/38056.0.html> (in Thai).

กรมสรรพากร. 2555. **กลุ่มบริหารการเสียภาษีธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม** [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: <http://www.rd.go.th/publish/38056.0.html> (in Thai).

Thailand. Ubonratchathani Chamber of Commerce. 2012. **Map of Business** [Online]. Available: <http://www.thaichamber.org/Ubonratchathani/search.htm> (in Thai).

หอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี. 2555. **แผนที่ธุรกิจ** [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <http://www.thaichamber.org/Ubonratchathani/search.htm>